

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу
Ковальової Алли Андріївни
на тему «Комплексна програма фізичної терапії хворих з артеріальною
гіпертензією та фіброміалгією шиї»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 – Охорона здоров'я
за спеціальністю 227 – Фізична терапія, ерготерапія

Актуальність теми дисертації.

Сьогодні дуже високий рівень розповсюдженості артеріальної гіпертензії, який, за сучасними даними, складає близько 30% дорослого населення України. Вже давно доведений несприятливий вплив цієї патології на серцево-судинну систему, а також на якість та тривалість життя людини. За даними багатьох досліджень не останнє місце серед причин розвитку артеріальної гіпертензії займають патології кістково-м'язової системи у шийному відділі хребта. З віком люди ведуть більш малорухомий спосіб життя, що призводить до виникнення вертебральних порушень і, як наслідок, поширеність артеріальної гіпертензії серед людей старшого віку безупинно зростає. Поряд із тим, за даними статистики, кожен третій пацієнт при відвідуванні лікаря невролога скаржиться на біль у різних групах м'язів. Одним із захворювань, для яких характерні такі симптоми є фіброміалгія. Визначеної стандартизованої схеми лікування та реабілітації пацієнтів як з артеріальною гіпертензією, так і з фіброміалгією сьогодні не існує, а всі засоби комплексного впливу ґрунтуються на міжнародних рекомендаціях та настановах. Можливий взаємозв'язок артеріальної гіпертензії з фіброміалгією шиї раніше не досліджувався, хоча наявний перелік досліджень коморбідних артеріальної гіпертензії з іншими патологіями шийного відділу хребта.

Таким чином, є актуальним питання розробки комплексної програми фізичної терапії хворих з артеріальною гіпертензією та фіброміалгією шиї. Вирішення цього питання створює умови для підвищення ефективності відновлення таких пацієнтів, що в подальшому зможе покращити якість та тривалість життя громадян.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає в наступному: в ході дисертаційної роботи уперше науково обґрунтовано та розроблено комплексну програму фізичної терапії із застосуванням впливу низькочастотного модульованого електричного імпульсу, модифікованого

комплексу кінезітерапії та лікувального масажу у осіб середнього віку хворих на артеріальну гіпертензію в поєднанні фіброміалгією ший; розроблено клініко-діагностичну методику верифікації коморбідності та оцінки стану пацієнтів при артеріальній гіпертензії та фіброміалгії ший; доведений взаємозв'язок між варіабельністю артеріального тиску та патологіями шийного відділу хребта, зокрема за результатами кореляційного аналізу; отримано дані про добову динаміку показників артеріального тиску у хворих на артеріальну гіпертензію з фіброміалгією ший; доведена ефективність використання комплексної програми фізичної терапії із застосуванням впливу преформованого чинника (низькочастотного модульованого електричного імпульсу), модифікованого комплексу кінезітерапії та лікувального масажу у осіб середнього віку хворих на артеріальну гіпертензію з фіброміалгією ший.

Достовірність наукових результатів підтверджується ґрунтовним аналізом об'єктивних даних отриманих за допомогою інструментальних методів діагностики стану пацієнтів, а також аналізу суб'єктивних клінічних симптомів. Наведені у роботі наукові положення, висновки та практичні рекомендації повністю обґрунтовані та представлені у роботі в табличному та графічному вигляді та впроваджені в певний перелік лікувальних та оздоровчих установ.

Наукові дослідження були виконані здобувачем на кафедрі біобезпеки та здоров'я людини КПІ ім. Ігоря Сікорського в рамках НДР № 0117 U 002938 «Розробка технологій фізичної терапії та технічних засобів її здійснення» під керівництвом завідувача кафедрою біобезпеки і здоров'я людини, доктора медичних наук, професора Худецького Ігоря Юліановича

Отже, в дисертаційній роботі поставлене наукове завдання: розробити, науково обґрунтувати і довести ефективність застосування комплексної програми фізичної терапії для пацієнтів середнього віку з артеріальною гіпертензією II стадії та фіброміалгією ший виконано повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності.

За своїм змістом дисертаційна робота здобувача Ковальової Алли Андріївни повністю відповідає освітній програмі третього (доктор філософії) рівня вищої освіти «Фізична терапія, ерготерапія» зі спеціальності 227 – Фізична терапія, ерготерапія.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям фізичної терапії, ерготерапії.

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна

робота Ковальнової Алли Андріївни є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Мова та стиль викладення результатів.

Дисертаційна робота написана українською мовою.

У роботі ефективно поєднані емпіричні та теоретичні дослідження, які представляють собою структуровану наукову працю побудовану відповідно до мети та завдань дослідження. Дисертаційна робота включає загальноприйняті зарубіжні та вітчизняні терміни, ґрунтовний аналіз сучасних наукових літературних джерел, переважна кількість з яких перепадає на іноземні дослідження в межах тематики дисертаційної роботи здобувача. Стиль викладеного матеріалу відрізняється науковістю та логічною послідовністю.

Дисертація складається з вступу, 4 розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку літератури та додатків. Загальний обсяг дисертації – 208 сторінок.

У вступі висвітлено актуальність наукової роботи, що спирається на аналітичний огляд досліджуваної проблематики та регламентує відповідну постановку мети та завдань дослідження. Сформульовані об'єкт та предмет дослідження. Надається перелік методів та методик, які були використані для досягнення мети та виконання завдань дослідження, сформульована наукова новизна результатів, її практичне значення та відомості про наукові праці, які були опубліковані з метою висвітлення результатів дисертаційної роботи.

У першому розділі наведений аналіз літературних джерел досліджуваної проблематики, який включає сучасні погляди на епідеміологію, патофізіологію, етіологію артеріальної гіпертензії, фіброміалгії ший та їх можливий взаємозв'язок; сучасні підходи до використання окремих засобів та комплексних програм фізичної терапії при реабілітації пацієнтів з артеріальною гіпертензією та фіброміалгією ший; обґрунтування використання запропонованої комплексної програми фізичної терапії; аналіз сучасних способів діагностики та оцінки якості життя хворих на артеріальну гіпертензію та фіброміалгію.

У другому розділі наведена загальна характеристика обстежених осіб до початку фізичної терапії. Обґрунтовано доцільність впроваджених засобів фізичної терапії, що були включені до комплексної програми, їх характеристики та методики використання. Надано характеристику інструментальним та неінструментальним методам, які були використані у дослідженні, а також висвітлено методи статистичного аналізу отриманих даних.

Третій розділ присвячений аналізу результатів отриманих в ході дисертаційного дослідження і включає в себе стан системної та мозкової гемодинаміки пацієнтів до початку лікування; аналіз ефективності впровадженого реабілітаційного впливу у пацієнтів основних та порівняльних групах; аналіз кореляційних зв'язків між показниками інструментальних методів дослідження у пацієнтів всіх обстежених груп до та після реабілітаційного втручання, а також результати методики клініко-діагностичного оцінювання стану пацієнтів з артеріальною гіпертензією і фіброміалгією шиї та верифікації їх коморбідності.

У четвертому розділі наведений аналіз та узагальнення отриманих результатів наукового дослідження. Систематизовані основні данні та науково обґрунтована новизна дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи.

Наукові результати дисертації висвітлені у 21 наукових публікаціях здобувача, серед яких: 3 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 1 стаття у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus; 1 стаття, яка додатково відображає наукові результати дисертаційної роботи; 3 одноосібних розділи у колективних монографіях, що рекомендовані до друку Вченою радою НУ «Запорізька політехніка» та пройшли рецензування.

Також результати дисертації були апробовані на 13 наукових фахових конференціях.

Публікації здобувача є результатом самостійних досліджень. Наукові положення та висновки дисертаційної роботи, що виносяться на захист належать здобувачу. Всі наукові праці виконані з дотриманням вимог академічної доброчесності. Запозичені результати у інших авторів мають відповідне посилання. Матеріали дисертаційної роботи були розглянуті міжфакультетською комісією з біоетики на засіданні від 15.01.2024 р., протокол №1. На основі розглянутих матеріалів Комісія підтвердила, що дане дослідження проведено з дотриманням принципів біоетики та може бути рекомендовано до подання до захисту з метою одержання наукового ступеня (Експертний висновок № 1-2024).

Таким чином, наукові результати описані в дисертаційній роботі повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи.

1. В третьому розділі представлені порівняльні таблиці результатів добового моніторингу артеріального тиску до та після лікування дещо складно

сприймаються через велику кількість цифрових даних. Було б доцільно ключові дані з таблиць додатково представити графічно.

2. Доцільно було б включити до кореляційного аналізу результати запропонованого автором клініко-діагностичного оцінювання стану пацієнта з артеріальною гіпертензією і фіброміалгією ший та верифікацією їх коморбідності.

3. У тексті зустрічаються окремі одруківки і стилістичні погрішності.

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу.

Вважаю, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії Ковальної Алли Андріївни на тему «Комплексна програма фізичної терапії хворих з артеріальною гіпертензією та фіброміалгією ший» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 22 – Охорона здоров'я. Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п.6 – 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувач Ковальова Алла Андріївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 – Охорона здоров'я за спеціальністю 227 – Фізична терапія, ерготерапія.

Рецензент:

Доцент кафедри біобезпеки і здоров'я людини
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

к.т.н., доц.

Юлія АНТОНОВА-РАФІ

« 21 » травня 20 24 року